

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2014 roku Sąd Rejonowy Sąd Pracy w Z. w sprawie z powództwa W. P. przeciwko J. F., E. J., M. K., D. S., K. G. (1), K. K., E. W., J. K., A. N., E. O., R. M., M. R., A. B., K. G. (2), E. M., R. W. i E. N. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności oddalił wnioski powoda o zwolnienie od kosztów sądowych.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, iż zwolnienie od kosztów sądowych powinno mieć miejsce w sytuacjach wyjątkowych. Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi w istocie pomoc państwa dla osób, które z uwagi na ich trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny. Dopiero, gdyby poczynione w ten sposób oszczędności okazały się niewystarczające, może zwrócić się o pomoc państwa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984 r., II CZ 104/84).

Z załączonego oświadczenia o stanie rodzinnym majątku i dochodach wynika, że na miesięczny dochód powoda składa się kwota (...)(...) otrzymywana z tytułu świadczeń emerytalnych. Ponadto powód wskazał, iż prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z żoną, która osiąga dochód w kwocie 1024,78 zł miesięcznie. Podał również, iż ponosi następujące koszty utrzymania mieszkania: czynsz 587,20 zł, ochrona obiektu 24,60 zł, energia elektryczna 332,51 zł, telefon stacjonarny 65,62 zł, internet 67,73 zł, gaz 215,87, podatek od dzierżawy 21,71 zł. Wskazał także, iż wydatkuje kwotę 556,27 zł miesięcznie na pokrycie kosztów związanych z użytkowaniem telefonu komórkowego, ponosi także koszty lekarstw na kwotę 126 zł miesięcznie oraz ubezpieczenia samochodu w kwocie 56,33 zł miesięcznie.

W ocenie Sądu, treść przedłożonego oświadczenia w żadnym razie nie wskazuje na to by sytuacja majątkowa powoda była na tyle zła, aby uzasadniała korzystanie z przywileju zwolnienia od kosztów służącego osobom żyjącym w szczególnie trudnych warunkach. Co więcej, zdaniem Sądu, powód mógł zabezpieczyć środki konieczne na pokrycie kosztów inicjowanego przez siebie procesu. Jak wynika z przedłożenia oświadczenia powód każdego miesiąca wydatkuje kwotę w wysokości przekraczającej 550 zł na korzystanie z telefonu komórkowego. Ograniczenie tych wydatków pozwoliłoby stronie powodowej na zgromadzenie środków finansowych koniecznych do wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie. Strona wszczynając postępowanie przed sądem musi bowiem liczyć się z koniecznością ponoszenia kosztów z tym związanych i powinna odpowiednio wcześniej, w miarę istniejących możliwości, gromadzić środki potrzebne na pokrycie przewidywanych kosztów sądowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 1987 r., wydane w sprawie o sygn. akt I CZ 26/87, OSNC z 1988/7-8/103).

Zażalenie na powyższe orzeczenie wniósł powód, wskazując na naruszenie przez Sąd I instancji art. 102 kpc.

W uzasadnieniu swego stanowiska podniósł, iż Sąd Rejonowy nie zwrócił uwagi na fakt iż na kwotę 550 zł jaką wydatkuje rzekomo tylko na telefony obejmuje raty na zakupiony w dniu 7 września 2013 r. iPad i 2 tablety. Skarżący podniósł iż dokonując tych zakupów nie mógł przewidzieć, że po 14 latach pomimo uregulowania wszelkich należności wobec wierzycielek Urząd Skarbowy w lutym 2014 r. wystąpi z postępowaniem egzekucyjnym. Natomiast rozwiązanie przedterminowe umowy związane jest z kosztami rzędu 5000 złotych. Ponadto w ciągu 14 lat żadna z wierzycielek nie wystąpiła z roszczeniem. Skarżący zaznaczył, iż wraz z małżonką są ludźmi w podeszłym wieku (78 i 76 lat) cierpią na różnorodne schorzenia i wymagają nie tylko leków lecz także pomocy. W związku z tym jego wniosek o zwolnienie od kosztów jest uzasadniony.

Koszty sądowe w sprawie wynoszą 1610 zł.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje:

- zażalenie częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005 r. nr 167, poz. 1398 ze zm.) zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie,

z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Prawo do zwolnienia od kosztów postępowania przysługuje zatem tylko osobom ubogim – podmiotom gorzej sytuowanym – dla których wniesienie kosztów wiązało by się z uszczerbkiem dla niezbędnego utrzymania. Prawo do zwolnienia od kosztów nie przysługuje więc każdemu lecz osobom rzeczywiście potrzebującym (por. wyrok. SN z 5.03.1959 4 CZ 25/59 „Nowe Prawo” nr 7-8/1960).

W ocenie Sądu Okręgowego powód jest w stanie, ponieść jedynie częściowo koszty sądowe w niniejszej sprawie.

Oświadczenie jakie złożył w procesie jednoznacznie bowiem wskazuje, iż dochody jakie wraz z żoną osiąga i wydatki jakie ponosi zarówno na utrzymanie mieszkania jak i leków, przy uwzględnieniu ponadto koniecznych w świetle doświadczenia życiowego wydatków na wyżywienie, leczenie czy ubrania praktycznie się niwelują.

Podkreślić jednak należy co zauważył także Sąd I instancji, iż skarżący ponosi także w dość znacznej wysokości wydatki związane z szeroko rozumianym korzystaniem telefonu komórkowego w kwocie 550 zł, na którą składają się - co wytłumaczył w zażaleniu - nie tylko koszty rozmów telefonicznych ale i raty na zakup IPada i 2 tabletów. W świetle wyjaśnień powoda zakupu tego dokonał 7 września 2013 r. nie spodziewając się, iż Urząd Skarbowy w lutym 2014 r. po 14 latach wystąpi przeciwko niemu z egzekucją pomimo żadnych roszczeń pod jego adresem ze strony wierzycielek. Żalący wyjaśnił też, iż odstąpienie od wskazanej umowy będzie wiązało się z kosztami rzędu ok. 5000 zł.

Mając powyższe na uwadze wskazać należy, iż koszty sądowe nie mają charakteru podrzędnego w stosunku do innych wydatków, do których uiszczenia – w związku z prowadzeniem gospodarstwa domowego, prowadzeniem działalności gospodarczej i dbałością o własne interesy – zobowiązania jest strona postępowania. Strona zamierzająca wystąpić na drogę postępowania sądowego dochodząc swych roszczeń, winna bowiem poczynić wcześniej stosowne oszczędności na pokrycie kosztów sądowych, które będą wymagane w sprawie (por. postanowienia SN z 24 września 1984 roku I Cz 104/84, Lex nr 8623 oraz z dnia 24 lipca 1990 roku I Cz 98/80 Lex nr 8257).

Oszczędności tych winien dokonać także skarżący. Istotnie osiąmane przez niego dochody w zestawieniu z ponoszonymi wydatkami na konieczne utrzymanie nie są wielkie. Znamiennym jest także, iż powód z uwagi na podeszły wiek nie ma innych możliwości zarobkowych, a zrezygnowanie z umowy na zakup wspomnianego sprzętu elektronicznego może wiązać się dla niego ze znacznymi finansowymi wydatkami. Wskazać jednak należy, iż wydatki ponoszone z tego tytułu nie są dla życia niezbędne i nie mogą mieć pierwszeństwa w stosunku do wydatków koniecznych dla prowadzenia postępowania. Dlatego uznać należało, iż powód pomimo trudnej sytuacji materialnej choć częściowo z uwagi na dbałość o własne interesy właśnie kosztem tego typu wydatków powinien zabezpieczyć środki finansowe niezbędne do prowadzenia postępowania sądowego.

Reasumując uwzględniając wiek skarżącego, jego stan zdrowia oraz możliwości zarobkowe jak i charakter ponoszonych przez niego wydatków Sąd Okręgowy uznał, iż zgodnie z art. 102 kpc zachodziła podstawa do zwolnienia go częściowo od ponoszenia kosztów sądowych. Zwolnienie to jednocześnie nie mogło mieć innego charakteru niż właśnie częściowy bowiem powód niewątpliwie posiada środki, których uszczuplenie z uwagi na konieczność pokrycia kosztów sądowych nie doprowadzi do wyraźnego uszczerbku utrzymania koniecznego strony i jego rodziny.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc zmienił zaskarżone postanowienie jedynie w ten sposób, że zwolnił powoda od ponoszenia kosztów sądowych w postaci opłaty od pozwu ponad kwotę 1000 złotych.

Przewodnicząca:

Z./ Odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć powodowi.